

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی، درمانی استان اردبیل

پایان نامه جهت دریافت درجه دکترای تخصصی بیماری های داخلی

بررسی میزان اثربخشی متوترکسات در کاهش شدت درد و بهبود
کیفیت زندگی بیماران با استئوآرتریت متوسط تا شدید زانو

استاد راهنما:

دکتر افسانه انتشاری

استاد مشاور:

دکتر خاطره عیسی زاده فر

نگارش:

دکتر افشین حبیب زاده

آذر ۱۳۹۷

شماره پایان نامه:

۰۱۱۱

فصل اول: طرح تحقیق

۱-۱- مقدمه و بیان مسئله	۱
۲-۱- تعریف واژه‌های کلیدی	۴
۳-۱- اهداف و فرضیات	۵
۱-۳-۱- هدف کلی طرح	۵
۲-۳-۱- اهداف اختصاصی طرح	۵
۳-۳-۱- اهداف کاربردی	۵
۴-۳-۱- فرضیات یا سؤالات	۵

فصل دوم: پیشینه تحقیق

۱-۲- مبانی نظری	۷
۱-۱-۲- مقدمه	۷
۲-۱-۲- شیوع بیماری	۸
۳-۱-۲- عوامل خطر و اتیولوژی	۸
۴-۱-۲- علائم OA زانو	۹
۵-۱-۲- تشخیص و طبقه بندی	۱۰
۶-۱-۲- درمان	۱۱
۲-۲- مطالعات مرتبط	۱۵

فصل سوم: شیوه اجرای تحقیق

۱-۳- نوع مطالعه	۱۸
۲-۳- محیط پژوهش	۱۸
۳-۳- جمعیت مورد مطالعه و حجم نمونه	۱۸
۴-۳- معیارهای ورود به مطالعه	۱۹
۵-۳- معیارهای خروج از مطالعه	۱۹
۶-۳- روش انجام مطالعه	۲۱
۵-۳- محدودیت مطالعه	۲۴
۶-۳- متغیرهای مورد بررسی	۲۵
۱۰-۳- ملاحظات اخلاقی	۲۶

۲۶..... ۱۱-۳- آنالیز آماری

۲۹ فصل چهارم: نتایج

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۳۹..... ۱-۵- بحث

۴۴..... ۲-۵- نتیجه گیری

۴۵..... ۳-۵- محدودیت پژوهش

۴۶..... ۳-۵- پیشنهادات

۴۷..... فهرست منابع

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۴: یافته های دموگرافیک بیماران مورد مطالعه	۲۹
جدول ۲-۴: شدت درد بر اساس مقیاس VAS قبل از مطالعه و بعد مداخله بین دو گروه	۳۰
جدول ۳-۴: امتیاز WOMAC کلی و زیر گروه درد و عملکردی در دو گروه متوترکسات و دارونما قبل و ۶ ماه بعد از مداخله	۳۲
جدول ۴-۴: کیفیت زندگی بیماران قبل و بعد از مداخله در دو گروه مورد بررسی	۳۶

فهرست نمودار ها

عنوان	صفحه
-------------	------

- نمودار ۴-۱: سیر تغییرات شدت درد بر اساس مقیاس VAS بین دو گروه مورد مطالعه..... ۳۱
- نمودار ۴-۲: سیر تغییرات امتیاز کلی WOMAC در طی مداخله بین دو گروه..... ۳۳
- نمودار ۴-۳: سیر تغییرات امتیاز زیر گروه درد WOMAC بین دو گروه..... ۳۴
- نمودار ۴-۴: سیر تغییرات امتیاز زیر گروه عملکردی بین دو گروه..... ۳۵
- نمودار ۴-۵: سیر تغییرات امتیاز SF-12 (کیفیت زندگی) بین بیماران دو گروه..... ۳۷

فهرست اختصارات

OA.....	Osteoarthritis
MTX.....	Methotrexate
NSAIDS.....	Non-Steroidal Anti-inflammatory Drugs
VAS.....	Visual Analogue Scale
WOMAC.....	Western Ontario and McMaster Universities Osteoarthritis Index
MRI.....	Magnetic Resonance Imaging
ESR.....	Erythrocyte Sedimentation Rate

بررسی میزان اثربخشی متوترکسات خوراکی در کاهش شدت درد و بهبود کیفیت زندگی بیماران با استئوآرتریت متوسط تا شدید زانو

چکیده

سابقه و هدف: استئوآرتریت (OA) زانو یافته ای شایع با افزایش سن می باشد که به علت درد و محدودیت در فعالیت های روزانه باعث کاهش کیفیت زندگی افراد می شود. درمان دارویی مناسبی تا کنون برای کنترل درد این بیماران ارائه نشده است، هر چند اخیراً بیان شده است که متوترکسات با کنترل التهاب می تواند باعث بهبود درد در این بیماران گردد. در این مطالعه ما به ارزیابی اثربخشی متوترکسات در کنترل درد و بهبود کیفیت زندگی بیماران مبتلا به OA متوسط تا شدید زانو پرداختیم.

مواد و روش کار: در این مطالعه کارآزمایی بالینی، ۱۰۰ بیمار مبتلا به OA متوسط تا شدید زانو به طور تصادفی به دو گروه ۵۰ نفری تقسیم شدند. گروه اول تحت درمان با متوترکسات ۷/۵ میلی گرم و افزایش یافته به ۱۵ میلی گرم هفتگی و گروه دوم تحت درمان با دارونما با همان دوز برای مدت ۶ ماه قرار گرفتند. شدت درد بر اساس visual analogue scale (VAS)، وضعیت عملکردی بر اساس پرسشنامه Western Ontario and McMaster Universities Arthritis Index (WOMAC) و کیفیت زندگی بر اساس پرسشنامه SF-12 قبل از مداخله و سه و شش ماه بعد از مداخله اندازه گیری و بین دو گروه مقایسه شد.

یافته ها: گروه متوترکسات در مقایسه با دارونما به دنبال درمان، بهبودی بارزی در ماه سوم و ششم در امتیاز VAS، امتیاز WOAMC کلی، زیر گروه درد و زیر گروه عملکرد فیزیکی و امتیاز SF-12 داشتند. کنترل درد در گروه دارونما با توجه به میزان نیاز به NSAIDs بالاتر خوب نبود، هرچند تفاوت موجود معنی دار نبود (۲۰٪ در برابر ۳۶٪، $p=0/07$). عوارض مصرف متوترکسات در هیچ موردی مشاهده نشد.

نتیجه گیری: درمان با متوترکسات در بیماران مبتلا به OA متوسط تا شدید زانو می تواند باعث کاهش شدت درد، بهبود وضعیت عملکردی و نیز بهبودی کیفیت زندگی بیماران شود.

کلمات کلیدی: استئوآرتریت، درد، کیفیت زندگی، متوترکسات